

Bähbidi pyçak

Category: Halk döredijiliği we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 21 января, 2025
Bähbidi pyçak Mirasgäriň ummanyndan

► BÄHBIDI PYÇAK

— Ine, bir gün Soltansöýündir Myraly alys ýola shaýlanaýmazlarmy. Olar ýöräp baryşlaryna ahyry saýaly bir daragtyň düýbünde-de düşleýär. Şonda seretseler, özlerinden öñem bu kölegede bir dokuşykly kişi gidipdir yük ýazdyryp. Ynha-da, onuň aşagyna borýa taşlap, aýbogdaşyny gurşuna gawun iýen ýeri. Ol taýrakda-da eşegini dañyp, döküpdir öñüne esli noşgurdy (ol şeker čiňregiň çapyp, gün görkezilmän guradylan silosy).

Ýöne bir töwralygyna telpek goýaýmaly, ol adam nädipdir diýsene! Ilk-ä, gawunyň sapak taýyny tegeläp alşyna, maýdamáýda edägetdin bölüşdiripdir ony. Soñam urmugynyň başyny bozman, her käsesine bir köken çigit düşürişine, endirut ýaly şeýle halallap iýipdir welin, asyl hoşuň gelsin. Yzyndanam çigit salnan paçaklary elin münderläp, eýleräkdäki çöpüň üstünde goýşuna, ony eşeginiň dışine-de degirmändir.

Gör-ä, ýeriň giñinde abşarylyp, doğrulan üşükli il ogullarynyň ezberlikli edähedini. Aslyýetinde, «Eden işi nusgalyk, geplän geipi güwälük» merdi-merdana şeýle şahslar dämi gohy gyrma bu däli dünýän jyzaly aýagyna garaýag urdurman ýören.

«Wah, mañyzly-meñzeşikli, bir görseň göresiň, ýanynda durasyň gelýän şeýle sahawatly kişiler köpräk bolsa bolmaýamy, şı alas-gopasly dünýämizde» diýen Soltansöýündir Myraly (Hüseýin Baýkaradyr Alyşır Nowaýy) sorag-iideg edişende, ahyry duşmazlarmy oña.

— Halypa, ho, ýol ýakadaky düslän daragtyň saýasynda gawuna garaýşyňdan misil tutup, «Be, şony bir görüp bolmazmyka?» diýsimize, teý-ahyr siz bile ýüzbe-ýüzlüge ýetdik-dä.

Hawa, hawa, siz hatyrasy saklanyp, göreldesi göterilmeli, hakyky hudaýhon, beşer balasy ekeniňiz. Şoñ üçinem, bize il

wagyzçysy nolup beriň-de, bar bilýänleňizi halkyň hakydasyna ýetiriň. Hoşmy? Hoş bolsa, onda göwün islegiňizem bir biläýsek.

– Aý, maňa, öleňsoň, çaganyň aşgarly suwuna ýuwlup, kir-kimiriňe çenli alnyp galynýan şu galagoply panyň pylan zeýilli zady derkar däl, hökündarym.

– Oň ýaly bolsa, aýdyp oturyň-da, adyňyzy?

– Adym-a, Bähbit Ärnepes ogludyr, kyblaýy-älem!

– Onda näderis diýsene! Senedini syntgylap, sungat derejesine göteren äheňñir-demirçilere buýragetdin, siziň şanyňza jigerli jöwherden geň galaýmaly pyçaklar tapgyryny ýasadarys-da, oña adyňyzy dakarys. Olam siziň zehin zülményanalygyňza dikilen gadyr agajy hökmünde ýaşar ýörer asyp.

Ana, şondan soňam biziň bir mahalky baba-kelanymyzyň hormatyna Bähbidi pyçak döredipdir – diýen goja şahyr Gurban Çary Bähbit ogly sözüne säginme salan ýaly etdi. Häzire çenli men ony görmesemem, kakam pahyr oglanjykka synlan ekeni, bir barjamly Mary baýynyňkyda şo Bähbidi pyçagy.

– Gurban akga, ejem Agoraz Hekim gyzy gep derdiše gelende, Bähbidi pyçak agzasa-da, onuň hikmetli häsiyetleriniň gulagyna ilmändigini ýatlardy. Belki, ol hakda käbir zatlary siz, aýdyp berersiňiz.

– Wah, ony menem başarman, jan ini.

– Onda näme, «Aýdylmadyk zat ýok-da, eşdilmedik gep bar». «Görülmedik illerden, eşidilmedik gep çykar» diýleni. Şo mynasybetli, täsin taryhly Bähbidi pyçagyň syrly, ýagny hikmetli taraplary babatynda söz açmak nobatyny goýarys-da, Gurban akga, okyjylar känine...

Ümür ESEN. Halk döredijiliği we rowaýatlar